

Klass: Scaphopoda (tandsnäckor), **Ordning:** Gadilida, **Familj:** Entalinidae, **Släkte:** Entalina, **Art:** Entalina tetragona (Brocchi, 1814) **Synonymer:** Entalina tetragona (Forbes, 1843), Entalina quinquangularis (Forbes, 1843)

Kännetecken

Skalet utgörs av ett koniskt böjt rör som är öppet i bägge ändar. Karakteristiskt för arten är att skalet längs hela sin längd är försett med ett antal längsgående ribbor (25–30 stycken). I skalets apikala del, d.v.s. toppen, är fem av dessa ribbor så välutvecklade att skalet i tvärsnitt får en femkantig form.

Utbredning och status

Entalina tetragona förekommer längs hela Norska kusten från Finnmark och söderut. Arten är även känd från stora djup i Medelhavet och utanför Västafrikas kuster. I våra havsområden förekommer den huvudsakligen i Skagerraks djupare delar under ca 250 m. Arten var förhållandevis talrik i våra vatten på 1970-talet, men har sedan dess i stort sett försvunnit från kustnära områden och Koster. Data från Naturvårdsverkets miljöövervakningsprogram tyder dock på att det finns stabila bestånd - om än med i tiden varierande täthet - på en 300 m djup lokal ute i Skagerrak.

Ekologi

Tandsnäckor lever med huvudet nedgrävt i botten, och med den apikala änden uppstickande. Födan består av olika meiofauna-organismer som exempelvis foraminiferer och kinoryncher. *E. tetragona* lever på kontinentalbrantens sedimentbottnar, och är i Skagerraks djupare delar knuten till ett samhälle som karakteriseras av ormstjärnan *Amphilepis norvegica* och kammusslan *Pecten vitreus*. Artens biologi är i övrigt okänd.

Hot

Artens dramatiska nedgång i kustnära områden och Koster föranledde att den blev klassificerad som akut hotad i rödlistan 2000. Eftersom arten lever djupt och kräver speciell insamlingsmetodik är den dock lätt att förbise om man inte särskilt letar efter den. Ny information visar således att relativt stabila populationer fortfarande finns i Skagerraks djuphåla. Vad som orsakat artens kustnära tillbakagång är oklart, men ett flertal arter uppvisar liknande mönster. Sannolikt spelar de senaste decenniernas omfattande sedimentation till följd av övergödning och trålfiske av avgörande roll i de storskaliga förändringar av artsammansättningen som ägt rum i de marina ekosystemen.

Åtgärder

Det är viktigt att miljömålsarbetet med att minska tillförseln av näringsämnen till havet fortsätter och intensifieras. Det är dock svårt att föreslå mer specifika åtgärder, eftersom orsakerna till artens tillbakagång i kustnära områden och i Koster inte är klarlagda. Även kunskapen om artens allmänna biologi är bristfällig.

Litteratur

Muus, B. J. 1959. Skallus, Sötänder, Bläcksprutter. *Danmarks Fauna 65*. Gads forlag, Köpenhamn. Ruppert, E. E & Barnes, R. D. 1994. *Invertebrate Zoology*. Brooks/Cole Thomson Learning, US. Sars, G. O. 1878. Bidrag till kundskaben om Norges arktiske fauna 1. Oversigt over de i Norges arktiske region forekommende blöddyr. Brøgger, Christiania.

Författare

Stefan Agrenius 2004. © ArtDatabanken, SLU 2005.